КЛЮЧ ❤

МЕТОДИЧНИЙ КОНСТРУКТОР КНИГИ

Дубочок з війни

Ганна Осадко

Вікова категорія: 6-9 років (Молодші школярі)

Жанри: Художня проза

Про твір

Понад усе Юрко любить їздити до лісу з дідусем, мамою і татом, а згодом — і з сестричкою Сонею. Там, у лісі, родина має своє улюблене дерево — обіймальний дуб, який можна обхопити лише всім разом. Проте одного дня родину роз’єднує війна — тато іде на фронт захищати Україну…

«Дубочок з війни» — щемка оповідь про війну і втрату, але також і про силу роду та любові, таких міцних, як кремезне мудре дерево.

Експертні методичні поради

ЗАГАЛЬНА ПОРАДА

Працюючи з книжкою, варто зосередити увагу дітей на символіці візуального ряду, до прикладу:

людина – дерево, паросток – дуб (ми «розпочинаємося» і «завершуємося» в невидимих, але цілком реальних «коренях» і «кроні» свого роду, «проростаємо» один в одного);

червоні ягоди й квіти на сукні мами з приходом війни вицвітають, **теплі відтінк**и «родинного» заповнюють силуети героїв тощо (зміни в душі людини не міняють її, але їх не можливо ігнорувати. Світ внутрішній так само справжній, як і все інше);

пташки (і птах-тризуб, що несе сонячні листи до неба, і птахи в картині танго батьків – символічне втілення Любові, котра підносить нас над буденністю, надає сенсу життю. Байдуже, це любов до Батьківщини чи один до одного. Здатність любити й бути вільним – у засновку усіх кращих людських вчинків).

— Наталя Марченко (2025 р.)

ЗАГАЛЬНА ПОРАДА

Працюючи з книжкою, наголошуємо, що рід, родина продовжують жити в кожному зі своїх членів, зберігаючи спільні цінності. Буквально: тато продовжує берегти й шанувати те, що любив дідусь, Юрко – передає цю любов і власний досвід прийняття смерті сестричці («Тут –

місце збору! Тут дідусь Остап чекатиме, коли ми помремо»). Шляхом символічного зображення цінностей, здатних здолати смерть: образи незгасного багаття любові (у книжці простежуються в кольорових акцентах ілюстрацій) та «обіймального дуба» (міфічне дерево роду, чарівне живе дерево конкретної родини, безсмертя в пам'яті живих).
У розмові з молодшими школярами варто наголосити дуже вдало використаний авторкою штрих: Соня, чиїх ручок ще не вистачає, аби родина знову могла обійняти дуб, і котра на відміну від Юрка ніколи не стикалася зі смертю, «просто вирішує», що ніколи не вмре. Тут чітко проглядається не лише відсутність у дитини досвіду, а й «родинне», вітаїстичне як у тата ставлення дівчинки до майбутнього, природна жага життя (пригадайте, як батьки почали вчитися танцювати танго).

— Наталя Марченко (2025 р.)

ЗАГАЛЬНА ПОРАДА

Працюючи з емоційним інтелектом читачів, звертаємо їхню увагу на вагомість краси та красивого в світі родини Юрка. Саме так авторка передає весь спектр складних і часом дуже важких емоцій, які переживають герої. Скажімо, емоційним образом надії на мирне щасливе майбутнє стає символіка святкової сукні: усі безколірні та сірі тканини витратяться на сітки, й жінки одягатимуться у «яскраві, лише заквітчані, загорошені» сукні; мама купує собі сріблясту сукню для повоєнного танго з татом. Або вирощування квітів як спосіб перетворити страшні передчуття й хвилювання на творення надійного красивого місця, «норми», за яку можна втриматися. У межах цього дискурсу особливо виразною стає антитеза: сприйняття мамою жовтих лілій як «сонечка», а не «кольору розлуки», і нагла звістки про смерть тата.
Також важливо наголосити дуже просто передану в тексті тезу, що велика любов виявляється у дуже простих речах. Скажімо, біженці, котрі живуть у вітальні Юркової родини, їдуть із котами, папугами, псами, хом'яками й черепахами, навіть золотою рибкою, «бо коли любиш – то рятуєш. Чи бодай намагаєшся врятувати…»
На окрему розмову заслуговує тема відповідального патріотизму, нероздільного зв'язку любові до рідних і до рідної землі, «свого» світу, що звучить у творі з моменту зборів тата на фронт. Авторка озвучує всі типові запитання, котрі з'являються у рідних, коли чоловік приймає рішення воювати (від захопленої цікавості Соні, чи дадуть татові автомат або й танк, до Юркового «Нехай їхні тати йдуть воювати!», бо ж війна ще дуже далеко від рідного дому). Зосереджуємо увагу читачів на символічній єдності образу «великої родини України» та родини кожного, котрі, як і «обіймальний дуб» та «дідусеве багаття» – спільні, одні для всіх («Бо Україна – вона велика і спільна. Тут немає «твоє-моє», далеко чи близько. Україна – одна для всіх,…»)
Своє завершення цей символічний ряд знаходить у заключному монолозі мами, котра підтримує ідею доньки про дубовий гай із саджанців із місця загибелі тата поряд із їхнім «обіймальним дубом»: «Деревцята будуть спершу тоненькими, що обіймемо тільки ми втрьох, а тоді … ви виростете, і одружитеся, матимете свої сім'ї та своїх діток… І діти дядька Ігоря й тітки Оксани одружаться. У вас будуть великі дружні родини… Багато-багато дбайливих і люблячих рук, які разом зможуть обійняти не лише найбільший у світі дуб а й цілий дубовий ліс, навіть цілу Україну!»

— Наталя Марченко (2025 р.)

Письменники рекомендують

"«Дубочок з війни» – це спрощений, дитячий варіант моєї родинної історії, побачений очима і проговорений голосом 11-річного хлопчика Юрчика. Власне, я зберегла у тексті всю реальну

канву, але зменшила вік своїх дітей, Юрка та Софійки, аби книга була близькою дітям. Працюючи над нею, консультувалася із дитячими психологами, дослухалася до порад бета-рідерів, адже це надважлива і дуже тригерна тема – переживання втрати найближчих.І так, такі книги – дитячі книги про війну і про втрати – мають право на існування. Не можна замовчувати, не можна вдавати, що нічого не відбувається. Але потрібно знайти потрібні слова, аби біль перетворився на ще більшу Любов ..."

— Ганна Осадко (2025 р.)

Запитання для обговорення з дітьми

Маленький дубочок стає центром усієї історії.

- Чому тато надіслав саме саджанець дерева, а не просто іграшку чи лист? Що символізує дуб для українців?
- Як ви гадаєте, чому для хлопчика було так важливо доглядати за цим деревом, попри те, що воно вимагало багато терпіння?

Герої книги розділені війною, але дубочок стає «містком» між ними.

- Чи бувало у вас таке, що якась річ нагадувала про близьку людину так сильно, ніби вона поруч?
- Тато на війні, а дубочок росте в тилу. Як ці два різні світи поєднуються в серці дитини?

Ця історія про те, як ми оберігаємо пам'ять про героїв.

- У книзі дерево росте і міцніє з роками. Чи можемо ми сказати, що наша пам'ять про рідних — це теж дерево, яке треба «поливати» розмовами та згадками?
- Якби ви могли посадити дерево вдячності, де б воно росло і кому було б присвячене?

Фінал книги дає відчуття світла, попри сум.

- Які почуття у вас викликала ілюстрація дуба, що став великим?
- Що допомагає маленькому герою (і нам усім) не здаватися і чекати на перемогу та весну?